

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 350/2023-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky**, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 155/2021 z 13. decembra 2022 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 155/2021 z 13. decembra 2022 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľka navrhuje vysloviť porušenie ňou označených práv, zrušiť uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. V konaní vedenom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 34/2012 sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) domáhal proti sťažovateľke náhrady majetkovej škody v sume 19 511,45 eur a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2 000 000 eur. O predmetnej žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 25 C 34/2012 z 18. septembra 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu z titulu výkonu väzby v sume 25 000 eur (I. výrok), ďalej nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu z titulu trestného stíhania v sume 25 000 eur (II. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (III. výrok) a súvisiacim výrokom o trovách konania priznal sťažovateľke náhradu trov konania

v rozsahu 95 % (IV. výrok). Proti označenému rozsudku okresného súdu podali odvolanie obe strany sporu.

4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 8 Co 26/2019 z 28. februára 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zmenil rozsudok okresného súdu v rozsahu jeho prvého výroku tak, že sťažovateľke uložil povinnosť uhradiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu výkonu väzby v sume 13 300 eur, v rozsahu jeho druhého výroku zmenil rozsudok okresného súdu tak, že sťažovateľke uložil povinnosť uhradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu z titulu trestného stíhania v sume 15 000 eur a v prevyšujúcej časti (v rozsahu sumy 21 700 eur) žalobu zamietol (I. výrok). V rozsahu tretieho výroku rozsudku okresného súdu ostal jeho rozsudok nedotknutý (II. výrok). Krajský súd zmenil výrok o trovách konania tak, že žalobcovi priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy 28 300 eur (III. výrok).

5. Proti rozsudku krajského súdu v rozsahu výroku o uložení povinnosti uhradiť žalobcovi (i) náhradu nemajetkovej ujmy v sume 13 300 eur z titulu rozhodnutia o väzbe, (ii) v rozsahu výroku o uložení povinnosti uhradiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15 000 eur z titulu nezákonného trestného stíhania a (iii) v rozsahu výroku o náhrade trov konania v rozsahu 100 % podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnostnej argumentácie predovšetkým namieta, že najvyšší súd nedostatočným spôsobom odôvodnil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v ktorom rozhodoval o dovolaní sťažovateľky proti výroku rozsudku krajského súdu o náhrade trov konania, keďže „*len v troch vetách zreplikoval názor odvolacieho súdu, ktorý nevychádzal zo žiadneho ustanovenia CSP...*“, a tiež adekvátnym spôsobom nereagoval na námietky sťažovateľky uvedené v dovolaní, ktorými sťažovateľka na pozadí nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 652/2018 z 13. februára 2020 namietala správnosť záverov vyplývajúcich z rozsudku krajského súdu v rozsahu jeho rozhodovania o priznaní náhrady trov konania v prospech žalobcu.

7. Sťažovateľka zastáva názor, že v okolnostiach danej veci je podstatné, že žalobca sa v konaní pred všeobecnými súdmi domáhal proti sťažovateľke zaplata sumy 2 000 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, pričom vo výsledku bol úspešný len v rozsahu sumy 28 300 eur, teda v sume zodpovedajúcej 1,42 % uplatneného nároku. Sťažovateľka zastáva názor, že v situáciách, keď je žalobca zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, rámce rozhodovania všeobecných súdov o náhrade nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie a nezákonný výkon väzby sú dostatočne predvídateľné, a preto „*nemožno prehliadať uplatňovanie si absolútne nereálnych a stavu veci nezodpovedajúcich nárokov*“ v podobe priznávania práva na náhradu trov konania, a to bez ohľadu na procesný úspech žalobcu v základe veci.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu.

9. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia, reagujúc na argumentáciu sťažovateľky, v časti relevantnej pre toto konanie konštatoval, že za arbitrárne rozhodnutie nepovažoval rozhodnutie krajského súdu o trovách konania, ktorým žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo sumy 28 300 eur. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukázal na to, že krajský súd za úspešného v spore považoval žalobcu, keď rozlišoval medzi tým, „čo je základné a čo sprevádzajúce.“. Keďže prizmou tejto myšlienkovvej konštrukcie za základné považoval rozhodnutie, ktorým bol vyslovený zásah do práva žalobcu, a za druhotné/sprevádzajúce považoval rozhodnutie o výške nemajetkovej ujmy, dospel k záveru, že úspech vo veci má byť posudzovaný, čo sa týka základu, a nie čo sa týka výšky priznaného nároku.

10. Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že z hľadiska aplikácie pravidla súvisiaceho s rozhodovaním o náhrade trov konania je pri posudzovaní miery úspechu strany konania v prípadoch, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, potrebné vychádzať z úspechu procesnej strany, čo sa týka základu uplatneného nároku, a nie pomerovaním miery úspechu a neúspechu strán konania v otázke výšky plnenia. Pri aplikácii tejto interpretačnej alternatívy sa nárok na plnú náhradu trov konania priznáva z prisúdenej sumy.

11. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že tento právny názor nachádza svoju oporu v dôvodovej správe k § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorú možno interpretačne chápať ako teleologickú redukciu pravidla vyplývajúceho z jazykového výkladu § 255 CSP aplikovanú iba na prípady, keď rozhodnutie všeobecného súdu o výške plnenia závisí od úvahy tohto súdu. Ústavný súd nevyklučuje, že výklad textu, ktorý je súčasťou § 255 CSP, môže legitímne obsahovať viacero interpretačných alternatív bez nutného presahu do ústavnoprávnej roviny, pričom výklad § 255 CSP, ktorý uplatnil krajský súd a následne odobril najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, je celkom zrejme jedným z možných legitímnych výkladov, ktorý z ústavnoprávneho hľadiska v zásade nemusí vykazovať prvky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti. Rovnako treba hodnotiť aj výklad, ktorý presadzuje sťažovateľka. Z už uvedených dôvodov preto nemožno so sťažovateľkou súhlasiť, keď tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sa v otázke trov konania pohybuje za hranicou jeho ústavnej udržateľnosti, pretože najvyšší súd, aj keď stručne, predsa len ozrejmil, ktorú z možných interpretačných alternatív pravidla vyplývajúceho z § 255 CSP považoval v okolnostiach danej veci za zákonnú, čím napadnutý rozsudok krajského súdu podrobil prieskumu z pohľadu dovolacej argumentácie sťažovateľky a kritérií posudzovania dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (keď teda predmetom prieskumu dovolacieho súdu nebolo a ani nemohlo byť samotné právne posúdenie dotknutej otázky).

12. Podľa zistenia ústavného súdu nie je v spornej otázke interpretačno-aplikačného prístupu k § 255 CSP v situáciách, ak výška plnenia závisí od úvahy všeobecného súdu, jednotná ani

rozhodovacia činnosť všeobecných súdov, pretože tieto posudzujú spornú výkladovú otázku dvojakým spôsobom. Nie je primárnou úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovacia prax všeobecných súdov, lebo to je vecou odvolacích súdov alebo najvyššieho súdu [porovnaj § 17 ods. 3 písm. a), b), a d), resp. § 21 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)], čo už vo vzťahu k tejto problematike zdôraznil aj ústavný súd v náleze č. k. IV. ÚS 652/2018 z 13. februára 2020 (bod 45 jeho odôvodnenia).

13. Ústavný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky je podľa § 72 ods. 4 zákona o súdoch oprávnené na účely zjednotenia judikatúry všeobecných súdov podať najvyššiemu súdu podnet na prijatie stanoviska k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a aj týmto postupom zabezpečiť na úrovni všeobecného súdnictva jednotnú interpretáciu zákonov, ak zastáva názor, že dochádza k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach všeobecných súdov. Zároveň návrh na zjednotenie výkladu zákona stanoviskom príslušného kolégia najvyššieho súdu môže podľa § 21 ods. 3 písm. a) a b) zákona o súdoch priamo podať minister spravodlivosti Slovenskej republiky, čo sa týka nielen situácie nejednotnosti rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, ale aj rozhodovacej praxe nižších stupňov (inštancií), keď teda prijatie stanoviska nie je viazané na rozhodovacia prax najvyššieho súdu v dovolacom konaní ani na použiteľné dovolacie dôvody.

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

15. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných najvyšším súdom arbitrárnosť ani nedostatok odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

16. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu